

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 225. An Matrimonium in primo vel etiam secundo aliore gradu consanguinitatis lineæ rectæ, nempe inter Patrem & Filiam, inter Matrem & Filium fit irritum jure naturæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

3. Tertia regula pro linea transversa inæquali, sive dum personæ quædam in lineis collateralibus inæqualiter distant à communi stipite, desumpta ex *c. fin. h. t.* est: tot gradibus unus alteri conjungitur, vel ab eo distat, quot gradibus à communi stipite distatis, qui est remotior. Sic Petrus & Joannes patruales sunt in secundo gradu conjuncti. Paulus Joannis filius & Petrus sunt sibi in tertio gradu conjuncti; quia Paulus à stipite distat tribus gradibus; sic Maria neptis Petri, & Anna abneptis illius, Paulus abnepos ejusdem Petri, ab utraque, nempe Maria & Anna distat etiam in æquali gradu, nempe quarto, quia quatuor gradibus distat à Petro.

Quæst. 223. Qualiter hæc graduum computatio servetur in utroque jure, & ubi servandum quod ad hoc Jus Canonicum, & ubi Jus civile.

1. **R**esp. primò: In computatione graduum lineæ rectæ convenit Jus civile cum Jure canonico, ut dictum; secus in computatione graduum lineæ transversæ tam æqualis quàm inæqualis; in Jure siquidem civili tot sunt gradus, quot personæ collaterales, quæ inter se conferuntur, dempto stipite, ut *Pirh. l. c. n. 7.* sive, quod idem est, Jus civile computat omnes gradus, qui sunt in personis computatis seu inter se collatis, utpote quarum quælibet suum distinctum gradum habet à stipite; sic juxta illud duo fratres sunt in secundo gradu; quia sunt duæ personæ collaterales, sive quia sunt duo gradus in iis, dum eorum quisque suum gradum habet per ordinem ad stipitem communem; duo filii fratrum sunt in quarto gradu; quia sunt quatuor personæ, sive quia complectuntur quatuor gradus seu generationes distinctas, dum unusquisque horum filiorum duabus distinctis generationibus descendit à communi stipite. Sic patruus ac nepos ex fratre sunt in tertio gradu; quia tres personæ hic, & tres generationes diversæ intercurrunt; duorum patruelium vel consobrinorum filii sunt in sexto gradu; quia intercurrunt hic sex personæ, nempe duo fratres, duorum horum filii, seu duo patruales & horum duo filii, seu generationes seu à communi stipite, hic numerantur.

2. **R**esp. secundò: Computatio graduum Juris canonici semper servanda, quò ad matrimonia fidelium; quia circa hæc Jus civile nihil disponere habet. Quò ad successiones hæreditarias, tam in foro ecclesiastico, quàm civili servanda computatio Juris civilis; quò ad alios contractus & actiones servanda computatio illius fori, ad quod contractus vel actio pertinet, nempe juris civilis in foro sæculari; Juris canonici in foro ecclesiastico, uti hæc omnia notant. *Sanch. l. 7. d. 50. n. 8. Gutt. c. 98. n. 11. Covar. in 4. decret. 2. p. c. 6. §. 6. n. 8. Castrop. n. 5. Pirh. n. 7.*

Quæst. 224. Consanguinitas in genere quo jure sit impedimentum dirimens.

1. **R**esp. Præscindendo à jure naturæ, quo fortè aliqua consanguinitas dirimit matrimonium contrahendum, de quo in *seq. quæst.* consanguinitas non dirimit illud amplius jure aliquo divino veteri; cum illud per legem evangelicam sit abrogatum. Sed neque jure aliquo novo divino à Christo lato & promulgato; cum nullum tale exstet; sed jure Pontificio; quo quidem olim reddebatur irritum usque ad septimum gradum inclusivè lineæ transversæ, ut constat ex *c. ad sedem. 35. q. 5.* aliisque decreti textibus; postmodum autem in Concilio Lateranensi sub Innoc. III. restrictum est hoc

impedimentum dirimens ad gradum quartum inclusivè, ut constat ex *c. non debet. h. t.* Ratio autem, cur conveniens fuerit irritari matrimonia inter consanguineos, hæc redditur à Castrop. *cit. p. 7. n. 6. Pirh. h. t. n. 15. Sanch. l. 7. d. 53. n. 3.* quòd, cum matrimonia ordinentur ad fovendam augendamque in republica caritatem, & consanguinei jam satis vel hoc ipso titulo amore familiaritate sint conjuncti absque eo, quòd ad hunc finem egerent matrimoniis copulari, expediebat matrimonia ad eos solos extendi, qui dicto titulo amicitiae carent. Item (quam rationem tradit D. Thom. 2. 2. q. 154. a. 9. in corp.) quòd, cum actus conjugalis quandam ex se indecentiam & turpitudinem referat, quæ reverentiam consanguineis debitam dedecet; ac denique ne, cum consanguinei summam inter se familiaritatem habeant, sæpe eorum pudicitia periclitetur, si matrimonia invicem contrahere possent, *Sanch. Pirh. Castrop. ll. cit.* Ratio verò, cur ad quartum solum gradum restrictum sit hoc impedimentum, hæc deducitur ex *cit. c. non debet.* nimirum, quòd in ulterioribus gradibus jam non poterat absque gravi dispendio hujusmodi prohibitio seu irritatio (nempe ad septimum usque gradum) generaliter observari; cum sæpe diffiçiliter sciri possit, quinam quinto, sexto, septimo gradu, præsertim inter plebejos, conjuncti sint; quia tam remota cognatio æstimari & computari non solet. Ad hæc, ut *Pirh. h. t. n. 16. ex Tanner. Tom. 4. d. 8. de mat. q. 4. du. 4. n. 52.* ipsa realis participatio seu communicatio ejusdem sanguinis ex primo stipite traducta vix ultra quartam generationem perduret ob perpetuam humani corporis resolutionem & commixtionem cum alio sanguine. Unde etiam patet rationem illam adjectam per modum congruentiæ in *cit. cap.* ideo restrictionem factam ad quartum gradum, quòd corpus humanum consistet quatuor humoribus, non ita ridiculam & puerilem esse, uti cavillantur hæretici, ut rectè notavit *Sanch. l. c. d. 53. n. 6. & ex eo Pirh. l. c.*

2. Inferitur ex dictis, validum esse matrimonium inter consanguineos, quorum unus distat à stipite ultra quartum gradum, scilicet ex uno latere, & alter ex altero latere intra quartum; cum computatio faciendâ juxta gradum remotiorem; pro ut hæc illatio constat ex *c. vir qui. h. t.* Idque verum, etsi unus distet solum uno gradu à stipite. V. G. abnepos seu quartus nepos distans ab atavo seu quarto avo in quinto gradu, poterit matrimonium contrahere cum filia atavi ei conjuncta in primo gradu. *Sanch. n. 5. Pirh. n. 17.* cum communissima.

Quæst. 225. An matrimonium in primo vel etiam in secundo aliòve gradu consanguinitatis lineæ rectæ, nempe inter patrem & filiam, inter matrem & filium sit irritum jure naturæ.

1. **R**esp. ad primum: Matrimonium in primo gradu contractum esse irritum jure naturæ adeoque ab Ecclesia indispensabile, est communis omnium sententia. *Sanch. l. 7. d. 51. n. 7. Laym. l. 5. rr. 20. p. 4. c. 6. n. 1. Ponc. l. 7. c. 31. n. 4. Castrop. cit. p. 7. n. 8. &c.* Ratio autem, qua quidem probatur esse inconveniens tale matrimonium, non verò, quâ probatur esse etiam irritum, est, quòd genitus sit genitori subjectus & inferior, matrimonium verò suapte naturâ æqualitatem respiciat inter conjuges; eò quòd dicta subjectio naturalis non obsit, quò minus ad usum conjugalem æqualitas habeatur.

tur. Castrop. l. c. Unde ex eo hujus irritationis ratio petenda est, quòd copula seu commixtio illa parentum, cum liberis secundum se & ex natura rei sit facta, uti patet ex naturali instinctu omnium ferè gentium, & quorundam etiam animalium, teste Aristot. de histor. animal. l. 9. c. 49. & Plin. l. 8. hist. nat. c. 42. & prout docet D. Ambros. Ep. 66. ad patrem. abhorrentium talem concubitum; si autem jure naturæ illicita talis copula, inde rectè inferri videtur; ergo & matrimonium, quod ad copulam talem suapte natura refertur, jure naturæ invalidum censendum, seu tale, cujus contrahendi potestatem humano generi non concesserit Deus. Est tamen probabile, non esse hoc ita intrinsecè malum & naturæ repugnans, quin dicta turpitudine & indecentia in tali matrimonio reperta honestari possit in & à singulari & unico casu necessitatis publicæ conservandi genus humanum, deficientibus omnibus aliis hominibus præter patrem & filiam, vel matrem & filium, adeoque & Deus in hoc casu dispensare possit, reddendo in ordine ad actum conjugalem tantum filiam æqualem patri, bono publico prævalente contra reverentiam patri debitam, utpote privatam, Sanch. n. 10. Ponc. Laym. Castrop. LL. cit.

2. Resp. ad secundum: An irritetur quoque matrimonium jure naturæ in gradibus aliis extra primum, incertissimum est, ut bene Castrop. l. c. n. 9. tum propter opinionum diversitatem, tum ob rationum, quibus singulæ nituntur, non sat magnam firmitatem. Prohibitum esse ac irritum matrimonium jure naturæ non solum intra quartum, sed & in omni ulteriore in infinitum lineæ rectæ gradum, ita ut, si resurgeret Adam, nullam posset uxorem ducere, cum sit totius generis humani seu hominum omnium communis pater; tenent Bellarm. l. 1. de matrim. c. 28. Laym. l. c. n. 2. Pirh. h. t. n. 9. Gasp. Hurt. d. 17. diff. ult. & plures alii apud Sanch. l. 7. d. 51. n. 12. quibus favent jura civilia, l. nuptia. ff. de rit. nupt. ubi: *Nuptia subsistere non possunt inter eas personas, quæ in numero parentum liberorumve sunt proximi, sive anteriores sint in infinitum.* & l. ult. ff. eod. ubi: *Jure gentium incestum commisit, qui ex gradu ascendendum vel descendendum uxorem ducit.* & §. ergo omnes. Inst. eod. Quas leges, cum per jus canonicum correctæ non sint (siquidem cit. c. non debet. h. t. non loquitur de gradibus lineæ rectæ, sed transversæ) servandas quoque esse in foro ecclesiastico, censent iidem AA. nec deficit ratio; quia nimirum omnes ascendentes in hac linea verè sunt & dicuntur parentes & majores, à quibus descendentes, non tantum per accidens, sed per se dependent tanquam à principii generationis, cum causæ causæ sit causæ causati; adeoque iis non minus quam parentibus descendentes jure naturali debent reverentiam & submissionem; huic autem adversetur turpitudine illa reperta in copula. Sed neque hic, ut fit in linea transversa, spectetur major aut minor participatio sanguinis communicata à virtute generante communis stipitis (quæ in remotioribus descendentes minor est, ac tandem omnino extinguitur, ita ut consanguinei esse desinant) quam ratio principii, cui per se reverentiam debent; omnes autem ascendentes sint principium per se necessarium descendendum.

3. Contrarium directè tenent Sanch. d. 51. n. 15. Ponc. l. 6. c. 81. n. 6. & apud illos alii, contrario omnino nixi fundamento, nimirum quia censent ascendentes non esse principium descendendum. V. G. avum non esse principium neptis, sed tantum

R. P. Leurr. Jur. Can. Lib. IV.

applicare principium, generando nimirum patrem illius; adeoque non debeat illis eadem reverentia, quæ patri, & consequenter non sit illa turpitudine, quæ est in copula cum parentibus. Vix quid diversum ab his AA. docet Castrop. cit. n. 9. dum ob easdem rationes credit, saltem ultra gradum secundum jure naturæ non irritari matrimonium. Quòd autem ultra gradum quartum non irritetur hoc jure, convinci se eà ait ratione, quòd Pontifex hoc impedimentum restringens ad quartum gradum locutus fuerit non tantum de gradibus lineæ transversæ, sed & lineæ rectæ; eò quòd aliàs posset quis cum suo ascendente contrahere in secundo gradu, sequens opinionem probabilem, illud matrimonium jure naturæ irritum non esse. Ad quòd tamen facile dici posset, quòd sicut in primo gradu irritum non est matrimonium jure Pontificio, ne declarativè quidem; quia id supponebant Concilia & Pontifices irritum jure naturæ; sic nec intra nec ultra quartum gradum lineæ rectæ, sed solum jure naturæ; quòd maximè verum est, si omnes gentes bene moratæ & institutæ horruerint semper talia matrimonia cum ascendentibus, & quidem absque aliquo jure positivo id inhibente.

Quest. 226. An matrimonium in primo gradu lineæ transversæ, nimirum inter fratres & sorores, sit irritum jure naturæ.

1. Resp. In hoc quoque non convenire AA. affirmant Sanch. d. 52. num. 11. Bellarm. l. 1. de mat. c. 28. Valent. Tom. 4. d. 10. p. 3. §. controversia. Gutt. c. 98. n. 20. Covar. in 4. decret. 2. p. c. 6. §. 10. n. 15. Laym. cit. c. 6. n. 3. Pirh. h. t. n. 10. Fundamentum eorum est, quòd quoque inter fratres & sorores ob sanguinis conjunctionem sit quidam naturalis pudor & reverentia, cui valde adversaretur actus conjugalis, per quem turpitudine alterius revelatur; quare pleræque gentes tale matrimonium detestatae sunt teste Aristot. l. 2. polit. c. 2. (ad quòd tamen Cón. quòd apud plerasque gentes matrimonia illa irrita fuerint jure positivo) & quæ illud permittebant graviter fuerunt super hoc reprehensæ & notatæ tanquam barbaræ, ut refert S. August. l. 22. contra Faustum. c. 35. unde etiam Genes. 20. ex eo, quòd Sara diceretur ab Abrahamo soror, Pharao putavit esse uxorem illius, tunc, quando lex nulla adhuc positiva exstabat, reddens tale matrimonium irritum; ad quòd tamen AA. contrariæ sententiæ dicunt, sufficillè ad illud Pharaonis judicium, quòd matrimonia rarè inter fratres & sorores contingerent. Confirmari quoque videtur hæc sententia ex eo, quòd Ecclesia nunquam in hoc gradu, etsi id petitum à Papa, ut Sanch. l. c. voluerit dispensare. De cætero ad hoc, quòd loco quoque confirmationis afferunt hi AA. nimirum quòd in c. gaudemus. de divortii Innoc. III. jubendo, ut qui in infidelitate in secundo vel ulteriore gradu contraxerunt, non separentur, satis innuat, si contraxerint in primo gradu, separandos esse; dicunt adversarii, ideo Pontificem de primo gradu tacuisse, seu id indecisum reliquisse, eò quòd id sub opinione constitutum esset.

2. E contra negant cum D. Thom. 2. 2. q. 154. a. 9. ad 3. Cajet. ibid. Ponc. l. 7. c. 32. n. 3. Cón. d. 32. du. 1. n. 19. Hurt. d. 17. diff. 5. n. 12. Castrop. l. c. n. 11. & plures apud illum; eò quòd negent tantam dedecentiam reperiri in illa fratum cum sororibus copula; uti id nituntur probare pri-